

శ్రీరస్తు.

శ్రీరమామహారథతము.

రామాయణము

యది

వాణిచేటి నారాయణరాస్వామి

రచియింపబడినది.

లక్క-నరము

ఏలూరు, రామా ముద్రాక్షరశాలాస్థానము

ముద్రించబడియె.

1924.

Copy right Registered]

[జల 6-2-0.

అర్చులారా ! నేను విశేషముడనుగాకున్నను. విశేషముల సరి
చయుము వలననూ, విశేషగ్రంథమునము వలననూ, వాక్యముల
కంటె ప్రాయముగానినాకు నేనని యూహా సరికానవి మరల
కొని తిరిగి ప్రారంభరహితమందున వారయనంపక్షలు) అనునుడి
క్షిప్తవచ్చి నీయ్యము ప్రారంభించి మాతమని మొనరిగి కొన్ని
పక్షముల వానియ నూహించి మామనినములును నాచిత్రముల
సరసగ్రంథములును వారిగ్ధక్ష పూరితులును, ఇరవార తిష్టమును
ధర్మక్షచిత్తులును వంశించి వాగ్ధిముగా వాక్యమున సంకర్ష
మాన నీపక్షముల వానిగ్ధించి యంగిగ్ధక్ష పాభ్యామున విశేష
కంటె త్రిలితిముగ బూర్తిగావించిన విశేషములను నన్ను ముక్తి
ప్రాత్యాచారచి నీయగి వాక్యమున వానిగ్ధించి ముగించి నావరిం
చినందులకు వారికి నేనంతయు కృతజ్ఞుడను.

మరియు నీయది నాకు ప్రథమోద్యమం బగుటచేత తప్పలు
కుప్పలై యుండనొప్పు. నాటిని త్యజించి హంసనీరంబులవీడి షీరం
బులగొను తెరంగున గుణగ్రహణ పాఠాలుగావేడెడ. మరియు నీశత
కమును సవరించుటలో నాకుతోడ్పడి శ్రమకు జంకక నీయది పూర్తి
పరిపించినందులకు మద్దుడుపగులగు బ్రహ్మశ్రీ పుల్లభొట్ల వేంకటను
బ్రాహ్మరాయుడుగారికి అభినందనం బొసర్చెడ. స్కాలిత్వంబు లున్నచో
దెల్పిన అనందించి ముందు ముద్రణంబున సవరించుకొనెదను.

లక్కవరము,

}

ది 5-4-1924.

ఇట్లు విద్యజ్ఞునిధేయడు,

ప్రొడిచేటి నారాయణరావు.

సీ. శ్రీలక్ష్మ-వరమున • శ్రీలజెన్నారెడు

వందనపానవ్యయ వారియందు
చంద్రుడై బొడమిన • సాంద్రయశోరాశి

రుక్క-యాభ్యుండునా • రూఢిజెలగె

నాతని కొమ్మరులై • నవనిరామన్నయు

రుక్క-య్యయను నిర్దు • రక్క-జముగ
నుద్యవింపగనందు • నుర్విప్రసిద్దుడై

పేరమాంబనులేన • ప్రియనతినిగ

జేకొనిరామన్న • చెలువుగా నల్వర

సుతులను నిర్దుర • సుందరీల

గాంచె నానల్వర • ఘనఖ్యాతికొందిన

నారుక్క-యాభ్యుని • నాత్యజాలుగ

నయగుణశాలియే • నాగలింగంబును

రామప్రహ్లాఖ్యును • రహిజెలంగు

సుగుణవంతుండగు ♦ సూర్యప్రకాశంబు
 వీర వెంకట్రాయు ♦ వేడ్కమీర
 కూతుల నిర్భర ♦ పీఠినాగాంబనా
 కాంతామణిస్థాని ♦ గాంచె భువిని
 సందురామబ్రహ్మ ♦ మగ్రజనకుడత్త
 తనుజేశె భువిదివి ♦ తనియగాను
 నేవద్యతలకంబు ♦ నీక్షించిభక్తితో
 ముద్రణంబొనరించె ♦ ముక్తికొరకు
 తే. గీ. గాన శ్రీపతికృపచేత ♦ గల్లుగాత
 నెల్లసంపదలును ధర ♦ నెల్లసుఖము
 లల్లుకొనియుండువీరల ♦ యన్వయమున
 భువిని నాచగ్రతారార్క ♦ ముగను చాల.

శుభమస్తు.

(శ్రీ)

అవిఘ్నమస్తు.

ర మా మ నో హ ర త క ము

ఉ, శ్రీయుతమూర్తి భక్తజన ! చిత్తవిహారి కృపాంతరంగ నా
 రాయణ వాసుదేవ రఘు ! రామ ఫణింద్రశయాన మాధవా
 తోయజనేత్ర భూభరణ ! దోషవిదూర ఖగేంద్రవాహనా
 ధీయుత దుష్టభంజన సు ! ధీజనపాల రమామనోహరా. 1
 చ, గణపతిదొల్లగొల్తు నిది ! శౌరవ మొప్పగ పూర్తిజేయ థా
 రుణిగల వైదుషీమణి గు ! రూతములన్ నుతియింతు సంతతం
 బాణువును బ్రహ్మయంతరము ! నావృతమయ్యెడు మాతగొల్తు నే
 క్షణమును నాదుచిత్తమున ! సంతన మొప్ప రమామనోహరా. 2

- చ. యతులను ప్రాసలెంచక యు ధార్మిశమున్ పదజాలమేరుచున్
 గతులనుదప్పుచున్ రసము ధర్మనజేయుట చేతగాక యే
 గతినొపదాళిగూర్చి పద ధర్మములన్ నిరసించుచుండు నీ
 క్షితి కుకవీంద్రవందనము ధర్మయనుసూపె రమామనోహరా. 3
 ఉ. ఓశుభమూర్తి దోషముల ధర్మముదువంచు మదీయచి త్తమందా
 శవహించి యీశతక మంతయు వ్రాయగబూనినాడ నో
 కేశపరామచంద్ర పరి కించు దయామతిపూర్తిగాగ స
 ర్వేశ మురారి చక్రధర ధర్మదేవతైరి రమామనోహరా. 4
 చ. చదువగ లేదుశాస్త్రముల ధర్మములనెలియంగలేదు నా
 మది నినుమంతభీతి యను ధర్మనములేకనుజెప్పుచున్న నీ
 కుదరనికై తమందు పలు ధర్మములు తప్పలు నిండియుండినన్
 మదనునితల్లి యెప్పులుగ ధర్మార్పితమింపురమామనోహరా. 5
 ఉ. ఈదివమాది నీస్వరణ ధర్మజేతునటంచునెంచి యీ
 మాదిరిగాను పద్దెముల ధర్మసకచెప్పెడు నాడుకై తమున్

- గాడనియెంచి వీడకను ♦ కల్పనజేయ సుశబ్దబాలమున్
వేదయనిచ్చి భక్తునియ ♦ భీష్మముదీర్చు రమామనోహరా. 6
- ఉ. హారునిగన్నతండ్రి నిను ♦ మాననమందుననమ్మి కబ్బపున్
ధోరణి సంస్తుతుల్లుప ♦ నుర్భామయం చెడ నెన్నకుండ న
దీరుల సాయమున్నడక ♦ దీనినిజెప్పచునుంటి కేశవా
భూరమణీమణీపియుడ ♦ భోగిశయాన రమామనోహరా. 7
- ఉ. చింకముతోడ నాడనుఱ ♦ పీచమడంపగ బూనివేగమే
పాంకముగాను మత్స్యమయి ♦ పుట్టి జలంబున దుష్టసోమకున్
శంకయొకింతలేక తన ♦ శక్తినిజూపుచు నొక్కపట్టునన్
జంకును లేక చంపితిని ♦ సాహసమొప్ప రమామనోహరా. 8
- చ. ఎటులను బాధనెత్తుమిక ♦ నెవ్వరు దిక్కని వేల్పులందరున్
కటకట యేమిచేయుదుము ♦ గావుమటంచును మొర్రపెట్టనం
తటదయకూర్చుమా రిపయి ♦ దాటిగ పర్యత రాజమంబుధిన్
చిటికెనవేలనెత్తిని ♦ చింతలుదీరరమామనోహరా. 9

- ఉ. క్రూరుడు కాంచనాక్షుడటు • కుత్తిత్రబుద్ధిని భూమిసంతయున్
 ధీరత చ్ఛాపజుట్టి వడి • దెచ్చియు దాగొనియుండి నంతనా
 చోరుని రూపుమాపుటకు • సూరక మ్మెగర గ్రవ్విడుష్టనిన్
 శూరతజూపి జంపితిని • సోకులగొంగ రమామనోహరా. 10
- చ. హరి హరియంచు నెల్లపుడ • హర్నిశముల్ భవదీయనామమున్
 స్మరణనుజేయు బాలకుని • చాలగ బాధలుపెట్టానుండి న
 త్కీరుణ యొకింతలేక బహు • కక్షను బల్కు పిరణ్యకశ్యపున్
 బోరనృశింహమై దునిమి • బ్రోవవె బాలురమామనోహరా. 11
- ఉ. భూతలమందు నాయదితి • పుత్రుడవై జనియించి గుఱ్ఱజై
 దాతలు వేరువేరుమరి • దానపులందున నాకు మిక్కిలి
 చేతమునందు గర్వమును • జెందెడి యాబలిమఃపైట్టి
 వాతరివామనారవికు • లాంబుధిసోమరమామనోహరా. 12
- ఉ. రాముడవై జనించి యిల • రాజుల నందరిలోన ముఖ్యుడున్
 భీముని బోలగాదగిన • వీరుడు ధీరుడు కా రవీర్యునిన్

నామము వంశమంతయును • నాశనమున్ భావరించి నాపు నీ
ప్రేమను జూపి భక్తులను • వీడకు శౌరిరమామనోహరా. 13

చ. హలమునుబూని దుష్టులను • హంతయొనర్చుగ కృష్ణతోడ నీ
యిలజనియించి యాఖిలుల • నెల్లనొకుమ్మడి మట్టుజెట్టి నీ
బలమును జూపలేదె మది • బాంధవ వేడెన నన్నుగావుమో
బలముగల్గి రామయరి • భంజనశౌరి రమామనోహరా. • 14

ఉ. కావరమాని రావణుడు • కష్టములెన్నియొ గల్గజేయ నా
దేవతలెల్ల నీడరిని • దీనతచే మొరజెట్ట నేగచూ

రావణుడంపరాముడన • రాజకులంబున బుట్టిజంపలే

దే వనమాలి సూర్యకుల • దీపప్రతాప రమామనోహరా. 15

చ. చెలియలు నిన్నుగోర తన • చిత్తమునందున ద్వాపరంబున

కలియగమందు బుగ్గతను • కైక్య నాననిజెప్పి యాడట

చెలి యగనాసుభద్రతన • చేతమెలర్చగగొన్నసామి నే

దలచెద నిన్నుబుద్ధుడన • ధారుణిలోన రమామనోహరా, 16

- చ. కలియుగమందు దుష్టులను ధండనజేసియు సాధుకోటినిఁ
నిలుపుచు కల్కి-మూర్తివయి ధీరములెల్లను భారదోలగా
వెలయుచువంచు నెంచెడ త్రి ధీక్రమ సన్దయజూడుమయ్య నే 17
నలిపెడ నీదుసంస్కరణ ధీరసనైత రమామనోహరా. 17
- చ. సిరిచెలికాడ వైరిజన చిత్తభయంకర పద్మసేతు డా
తరుణి యహల్యరక్షక గ ధాధర రామ మురారి శౌరి భా
స్కరకులవంశసోమ రణ ధీశలభీమ వరాహవేష త్రి
హరి కరుణాంతరంగ డను ధీతకనామ రమామనోహరా. 18
- ఉ. పాతక మెంతోజేసితిని ధీల్యమునుండియు దానినెల్ల నీ
చేతమునందు నెంచకను ధీరగదీయుము నీదుచెంతకు
రాతిని నాతిగానలిపి ధీక్షణజేయగ లేదెత్తోల్లిన
స్మితరిబోవభారముగొ యెంతయుపేమరమామనోహరా. 19
- ఉ. పక్షికిముక్తినిచ్చిపగ ధాడగు రావణుజంప వారిధి
తక్షణమందుదాటి తమ ధీరసమందిర నవ్యభీషణు

రక్షణజేసి రావణు ధ • రాతలమందున గూల్చు రేడవే
మోక్షమునిచ్చిబ్రోవుమిదె • మ్రొక్కుచునుంటిరమామనోహరా.

ఉ. కన్నులుగానకెంతొకడు • గర్వము నన్మనిజేయుచున్నయూ-
జన్నము విఘ్నమున్నలుప • సాహసులైన సుభాహుసంతతికొ-
ప్పితనంబునందె నిల • పేరును నూరునులేక దృచివన్
జన్నమునాగి కౌశికుడు • సంతతమందె రమామనోహరా ' 21

చ. మురళినిగానమున్నలుపు • మూర్తి సురాసుర చక్రవర్తికి
న్నరపతి దానపాంతక ఘ • నాఘనకాంత్రి శరీరమూర్తి శ్రీ
కరమగు శంఖుచక్రములు • గర్భగదా ధరగానలోల యో
నరహరిశౌరి మాధవ జ • నార్దనసీవై రమామనోహరా. 22

చ. జనకుడు నామహేశ్వరుని • చాపమునెక్కిడినట్టివారికిన్

జనకజనితైవంచనిన • సంతనమందును రాజులందరున్

గనుగొనుచుండ కాన్మృకము • కాశలమొప్పగవంచి నత్వరం

బున యశమొందభూమిజను • బొందగలేదె రమామనోహరా. 23

చ. నరకుడు స్వర్గనాయకుని • నాకమునుండియు బారదోలగా
 నరగున నేగుడెంచి జల • జాత్యుడగావుమటలంచు నిందుడున్
 సురులును మొరై వెట్టగను • శోకము మానుడటంచు జెప్పి ని
 ర్దులలు మోడమండగను • జంపితి చక్రము బంపిదానవున్
 శరనిపుణత్వ మూర్తి వన • జాత్యుడేంద్రరమామనోహరా. 24

ఉ. పక్షముచేత నేరువున • బాధలుపెట్టి రణంబునందునన్
 కక్షనుబూని ధాత్రి నల • కౌరవులనొల్పియింపజేసి సం
 రక్షణజేసినాడవను • రాగము జూపుచు పాండవేయులన్
 పక్షీచురంగదైత్యకుల • వైరి మురారి రమామనోహరా. 25

ఉ. వ్యక్తతలేక నల్పితి న • యాకడు దోసములెన్నియేనియున్
 మాక్తియు భుక్తియుఁ నలుగు • భూమినిసంస్కరియింప నిన్ను ని
 భక్తులకేలరా భయము • బాయకసాకెడు తండ్రి వుండ న
 వ్యక్తినిజేసినట్టి దురి • తాళిని ద్రుంపు రమామనోహరా. 26

- ఉ. అయ్యపుబ్రోచువాడవని ♦ యాత్మను సమ్మితి నిన్నె యెప్పుడున్
కుయ్యిడుచున్నను చ్చనపు ♦ కోరికలీయవ చేమి కర్మమో
చయ్యన నాడునేరముల ♦ సైచి కృపస్సనుమయ్య వేగమో
యయ్యరొబాధల న్నడవ ♦ కయ్యకృపాలోరమామనోహరా. 27
- ఉ. చింతలబావుమయ్య కడు ♦ శీఘ్రమె నీనులగావుమయ్య నీ
చింతనజేయువారలను ♦ జేరి దయస్సనుమయ్య భ క్తులన్
వంతనుగుండజేయగను ♦ భావ్యమ దిక్కెవరయ్య చేవ ర
వ్యంతమనంబునందు కయ ♦ బాయకజూడరమామనోహరా. 28
- ఉ. భ క్తులగాచువాడవని ♦ బాగుగనమ్మ మనంబునందు నా
శక్తి నొకింతజూడకను ♦ సాహసవృత్తిని కబ్బిమెల్ల నీ
భక్తిని వ్రాయుచుంటిని య ♦ పారమునంబున దానవారివే
శక్తునిజేయుకై తమున ♦ శాస్త్రవైరి రమామనోహరా. 29
- చ. దిత్తినుతవైరి రామస్వప ♦ చేవజగార్దన పారపారధీ
రతికిని మామభ క్తజన ♦ రంజన కృష్ణ ఖరానురాంతకా

క్షితిపరిపాల మాసీదన • సేవితపాద పురాణి శౌరి మా
రుతిపరిపాలకా కుడన • రూప విరాశ రమామనోహరా. 30

ఉ. చిన్నతనంబునం దెటుల • చేసితిన్ గన్ పాపకృత్యముల్
మన్ననజేయుమయ్య తప • మాననమందు ననుంచకయ్య నీ
కన్నను వేరుదై వమిక • గాంచినలేడు నిజంబుగాదరన్
వెన్నుడశౌరిమాధవ యు • పేంద్రకయాభరమామనోహరా. 31

ఉ. బాలుడవయ్య నాగిని • భారమటుంచు దలంచ బోకగ
గోలనుజెల్లు గొల్లలను • గోవులగాచి మహేంద్రు గర్వమున్
ద్వోలగవేడె దూరముకు • తోయజనేత్ర సదాదలంతు శ్రీ
లోల పరాత్పరాభునబ • లుండ మురారి రమామనోహరా. 32

ఉ. ముక్కినవంచు నెంచకను • మోడముతో నటుకుల్లహించినా
వెక్కుడు ప్రేమచేత నవి • యెల్లను భక్తకుచేలుడివ్వగా
నిక్కపు భక్తుడంచు మరి • నీ ప్రియమిత్రుడటంచు సంపదల్
వెక్కుగనివ్యభూసునున • భీష్మముదీరె రమామనోహరా. 33

- చ. కరివరదాముకుందనర ✦ కాంతకశౌరి కృపాంతరంగ శ్రీ
హరిగిరిధారి చక్రధర ✦ యచ్యుతమాధవ గానలోల శ్రీ
ధరపురుషో త్తమానిఖల ✦ దానవవైరి పరాత్పరా దయా
కర రఘువీర మన్మథుని ✦ గన్వయుపేంద్ర రమామనోహరా. 34
- ఉ. చక్కెరకన్న మిక్కిలి ర ✦ నంబగు మీగడకన్న మంచిపే
రెక్కిన జన్నుకన్న భువి ✦ నెంచక తీయని తేనెకన్న నే
నిక్కముగాను జెప్పెదను ✦ నీడగు నామమె మొంతో మాధురం
జెక్కువయకానుగాడెనిరు ✦ పేదకున్నె న రమామనోహరా. 35
- ఉ. మానసమందు భక్తినిటు ✦ మానక నేరిచి నేర్యోయిటుల్
బూనినవాడ నీకవిత్ ✦ పున్నని దోసములున్న దీనిలో
మానకనాకు డెల్పుమఱు ✦ చూత్రము తప్పులులేక యుండగన్
మీనవరాహమూర్తి నిను ✦ మిక్కిలిగొల్తు రమామనోహరా. 36
- ఉ. ఎవ్వని మానసంబునను ✦ నెక్కుడుప్రేమజనింప భక్తుడౌ
కవ్వడి నాజిగెల్వగను ✦ గర్వమువోవక రాజరాజు తా

నివృత్తగండజేసెనాణా ♦ నిశ్చలప్రేమ కుచేలులేమినిన్
 దవ్వగజేసెనో యలడు ♦ డల్బగ నీవె రమామనోహరా, 37

చ. ముకరి గజమ్ముపాడమును ♦ మానకబట్టిక శాధనాండజే
 యుకరికి భీతిగల్గి మన ♦ మారనికూఁఖము నొందియుండినే
 నిక మనచాలగావుమని ♦ దేడ్డగ చక్రముబంపి క్రూరమా
 ముకరిని జంపి గాచితివి ♦ మాధవశౌరి రమామనోహరా, 38

ఉ. అవసుదేవదేవకి ♦ సందముగా జనియించి కంసునిన్

చేవనుజూపి జంపితివి ♦ శ్రీధరశక్యమె నీదు మాయలన్
 దేవ యెరుంగజాలమయ ♦ దీనులునై మొరజ్జెట్టి భక్తులన్
 గావుము పక్షివాహనుడ ♦ కాంచనచేల రమామనోహరా, 39

ఉ. శ్రీవసుదేవపుత్ర సుగు ♦ భక్తము కంజకళాక్ష వామనా
 శ్రీవరదానవారిగణ ♦ నేవితేపాన్ద సరోజయుగ్మ యో
 భావనిపాలనా సజన ♦ భంజన పాపవిమోచనాహ్వయా
 రావె మొరాలింపవె ము ♦ రారిస్కరింతు రమామనోహరా, 40

చ. తరగనిపాపకృత్యముల • ధారుణిజేసిన కూర్మడైన తా
విరివిగ దానధర్మములు • వేడుకజేయుని లోభియైన ని
నిరతము భక్తిసంస్కరణ • నిశ్చలబుద్ధిని జేయుచుండగా
దరికిని జేరగాగలడే • దండధరుండు రమామనోహరా. 41

చ. ఎరుగకజేయు పాపముల • నెన్నియు నేగనలేనునుత భా
స్కరకౌమరుండుబెట్టు పలు • కష్టములందున ద్రోయకయ్య శ్రీ
ధర నినునరక్కాలముల తండ్రివటంచును నమ్మిగొల్పెన్
మరవనుసుమ్మ యెల్లపుడు • మాధవశౌరి రమామనోహరా. 42

ఉ. కాపుముభక్తనంతరిని • గాపుము దీనులగాపుమయ్య నే
నేవియె దోనముల్పులుప • నీర్వపహింపక జూడుమయ్య నా
భావమునందు చింతలను • బారిగదోలుము శౌరి మాధవా
పూవిలుకానితండ్రి యడు • పుంగవ కృష్ణ రమామనోహరా. 43
ఉ. కాయము శాశ్వతంబనుచు • కామకులై జరియింతుగానినీ
మాయనుదాటు మార్గమణు • మాత్రము గానగలేరు హీనులై

చేయగలేరు నీస్మరణ ! జేసెడివారేల వెక్కిరించురీ
హీయమునైన దేహమది ! నెక్కుడటంచు రమామనోహరా. 44

ఉ. సారములేనిదిన్మరియు ! సౌఖ్యవిహీనపు జన్మమెంచగా

సారములేని సాగరము ! పూరించేతను నీదశకృమా

వారిరుహక్ష నీమల ! పాతననోజవుటోడలేక బృం

దారక చక్రవర్తిని ! ధ్యానముచేతు రమామనోహరా. 45

ఉ. వారిజపత్రనేత్ర హరి ! వామన శ్రీధర పద్మనాభమూ

క్తి రణవీర కేశవసు ! లేక సహోదర లోకరక్షకా

శౌరిమురారి మూర్ధవన ! శాసనవైరి జనార్దనాధరి

త్తీరమణాగదాధరసు ! ధీజనపాల రమామనోహరా. 46

ఉ. జీవులనెల్లపాత్రలుగ ! జేసియు నద్భుత నాటకంబులో

నీవొక నూత్రధారివయి ! నేర్పున నాటకశాలగాను నీ

భూవలయంబు నేర్పరచి ! బూటకమౌ తెరజేసి లీలగా

నీవిటునల్పుచున్నకన ! నేరముగాఁజె రమామనోహరా. 47

ఉ. ఎవ్వనిమాయచే జగము ధల్లనుబట్టి యడంగుచుండెనో
యెవ్వడు నామరూప్రియ ధీనుడనంతడు సర్వసాక్షి తా
నెవ్వడు వాఙ్మనంబులకు నించుకయైనను జక్కకుండునే
నెవ్వడ యట్టి నిన్నభువి నేర్పడజెప్ప రమామనోహరా. 48

చ. రాగములేనిపాట యను రాగములేని లతాంగి నే న్నమున్.
పాగని కార్యయత్నమును సంతసమందని రాజనేవయున్
భోగములేని కష్టమును పూజయొనర్పని దేవశంబులున్
త్యాగములేని సంపదయు వ్యర్థముగాడె రమామనోహరా. 49

చ. తనువిదిశాశ్మతంబనుచు దానము ధర్మము సుంతయేనియున్
కనవినజేయకుండితెల కాంతలకు న్ననమిచ్చుచుందులే
యనలముజూచి పంచనిభ మాతృరత్ననభోవుకీటకం
బునకును గల్లనట్టిగతి భూమినివారికి గల్లుగాడె యో
పనరుహ నేత్రదైత్యకుల పైరిమురారి రమామనోహరా. 50

5. ఎల్లసామె మెల్లపును ♦ నెంతయు భక్తిని సంస్కరింతురో
 యెవ్వనిమామయలోకముల ♦ నెల్లనునిండియు వెల్లుచుండెనో
 యెవ్వని విశ్వరూపమును ♦ నీక్షణశేయగ నెంచుచుందురో
 యవ్యభువీవేశాపె మది ♦ నారయశౌరి రమామనోహరా. 51
6. పన్నగశాయి కూర్గతతి ♦ భంజన సుండరమూర్తి మారుని
 గన్నటువంటితండ్రి హరి ♦ కాంచనచేల కచేలమిత్ర యా
 పన్నుల పీఠుజూచు భగ ♦ వానుడ రాముడ ద్వారకాధిపా
 వన్నెలదొంగ పైరిజన ♦ భీకర శౌరి రమామనోహరా. 52
7. ఆపరమాత్ముడే మనకు ♦ నన్నివిధంబుల దిక్కుటంను నో
 శ్రీపతి నీదుచింతనము ♦ శేసెడి భక్తులమీద పీఠము
 జూపుచు వారలస్థనుల ♦ జూచియతీరని పాపజాలము
 బాపుమటంను నిన్నిగుల ♦ ప్రార్థనజేతు రమామనోహరా. 53
8. సరకునిబాధచేత విపి ♦ నంబుల నుండెడు మేనులెల్ల న
 త్వరగతి నేగుడెంచియల ♦ దానపుదారణ కృత్యమెల్లనీ

దతి మొరజెట్టపుత్రుడని ♦ దల్చక భక్తులగావ చక్రమున్
సరగునబంపి రక్కసుని ♦ జంపితిగాడె గమామనోహరా. 54

ఉ. సారములేని క్షేతమును ♦ సామజయానయులేనియిల్లు సేం
గారములేని రూపమును ♦ గౌరవముండని రాజసేవయున్
శూరములేని శిక్ష ధర ♦ గోసురులుండని పట్టణంబు వా
క్యార్థతలేని జన్మచును ♦ బాడగవేల రమా మనోహరా.

• 55

చ. భవమరణంబులేని ఘన ♦ బౌటను గానగలేక మూడుడి
భువిని సమస్తముననకు ♦ పోనిదటంచును క్రూరకర్ముడై
తవపదభక్తి వీడివని ♦ తాదులయందలి మోహపాశమున్
జనిలిమహాంధుడై యముని ♦ దండనాందురమామనోహరా. 56

ఉ. రాముడ దుష్టరాక్షస వి ♦ రాముడపూర్వకళాప్రపూర్ణుడా
కామితనత్యల ప్రదుడ ♦ కంజదళాత్ముడ కాంచనాంబరా
భీమరమంధు వై రులకు ♦ శీఘ్రిగల్గజేయు శూరుడా
భూమిజనే స్వకాడరఘు ♦ భూపమురారి రమామనోహరా. 57

- చ. తరిగనిపెట్టి బాలురకు ♦ తల్లి సమస్తము నిచ్చుచున్న మా
వరుగడపోరు సుంతయు మ ♦ నంబున భక్తులనట్లు మిక్కిలి
కరుణనుబూని యెల్లప్పుడు ♦ కంటికి రెప్పగ గాచుచుండినన్
మొలరలకు బెట్టమానరుగ ♦ మోక్షదలండ్లిరమామనోహరా. 58
- చ. కలిమియు లేమియున్ నిరమ్మ ♦ గావనునిశ్చలబుద్ధిలోడనిన్
దెలిసిన జ్ఞానులెప్పుడును ♦ దీనతనొందక కామమోహముల్
ధలితము గోరకుండగను ♦ భావమునందు వివేకదృష్టిచే
వలుమురు నీవె దిక్కనుచు ♦ భక్తినిగొల్పురమామనోహరా. 59
- చ. మరపునదైన నీగ్ధరణ ♦ మాననిభక్తుడ నీదు సర్వధల్
నిరతము జెప్పచుండు ధర ♦ శీసురుడన్ తవదాసుడన్ వడిన్
కరుణనుజూడునన్ను నర ♦ కాసురవైరి కొరంతలేకయున్
పరుడ నటంచు నెంచకుము ♦ ప్రార్థనజేతురమా మనోహరా. 60
- చ. తగుననియెంచి యీగతిని ♦ తండ్రివి పుత్రులజూడకుంటివా
వగలగుగుండుభక్తులను ♦ బాయగబోకుము దీనపాలకా

- పగమనుమందువీడి రయ • భావముతోడుత గావు సూనుని
ఖగపతివాహనా పరుడ • గాను మురారి రమా మనోహరా. 61
- ఉ. ఆస్తికభక్తివర్జమును • వర్జనకప్పు డొసగుచుండ నీ
హస్తమునందు తమ్మివిడ • నాగయుజంప ప్రతిజ్ఞ పట్టి నీ
నేసుని పార్థుబోరితది • నీమనసుండలి చేమచే జగ
త్సౌంస్తుతమూరిగాచితివి • సంతనమొప్ప రమా మనోహరా: 62
- చ. హరిహరియంచు నిన్నిటుల • నాత్మను నెప్పుడు వీడకుండగా
స్మరణనుజేయు భక్తజన • సంఘము నందనురాగము మహా
దరమిటులుంచి కావడగు • దైవమునీవని వేడువారల
శరణనివేడు దీనులను • సాళుముతండ్రి రమా మనోహరా. 63
- చ. వరములొసంగువాడవని • భక్తిని పార్థనజేయువారి గా
వరఖగవాహనాసులను • బాయనిపేమను జూచుచుండి దు
ర్భరపరితాపమునృదిని • బాయకృపననుమయ్య వేగమో
నరహరిదీనపాలకుడ • నమ్మినవారి రమామనోహరా. 64

క. భానమునాగకున్నిశిత ధాగటదున్నియు చిత్తసీమ నా
 మ్మాని శిఖామణులసి మానసపూజయనెందు శేద్యమెం
 తేనియుజేసి మోహమద సర్వలనంబడు కల్పమొక్కల
 పూనికతోడదీసి పరి పూర్ణమనోఫలితంబు నొంది నీ
 స్థానముజేరి రెంతోమది సంతసమొప్ప రమామనోహరా. 65

ఉ. వైరముచేత రాక్షసులు బాంధవులొటను పాండవారులు
 మారునిగోష్ఠి గోపికలు మానసపూజను నారదారులు
 కూరిమితోడ వానరుల కుంతితభక్తిని దైత్యబాలుడు
 చేరిరి నీదుసన్నిధిని శ్రీధరశౌరి రమామనోహరా. 66

ఉ. ఎంగిలిజేసి యాశలరి యిచ్చిపపండ్లను ప్రేమమూరగా
 పొంగును నారగించితివి భోగిశయామద భక్తులన్న నీ
 కుంగలదే మహాత్మ్యగన కొంచమునైనను భేదదృష్టి శ్రీ
 రంగనివాస యారజన రక్షకశౌరి రమామనోహరా. 67

- ఉ. ఏయది జెల్లు చీకటుల ♦ కెంతో యతీతముగా జెలుంగునో
 భూయుగమధ్యమందు పరి ♦ పూర్ణకళానితమై వ్యక్తచే
 గేయదినిండియుండుతన ♦ కెచ్చటసాటిని లేనిదేదియో
 యాయది నీవెకాశైవన ♦ నన్యముగాక రమా మనోహరా. 68
- ఉ. శిష్టజనాళిరక్షణము ♦ జెచ్చెరదుష్టుల శిక్షణంబులు
 కష్టముగావు నీకవియె ♦ కార్యములొటను వేడుచుంటి నా
 కష్టములెల్లబాపి దయ ♦ గాశెడికర్తవు నీవటంచు సం
 తృప్తినిజెంద మోక్షమిడు ♦ దోషవిదూర రమా మనోహరా. 69
- ఉ. నాలుగు నీరమేర్పరచు ♦ ప్రాజ్ఞతయంచకెగాని కాకిన్
 వీలునుగాని యట్టులయ ♦ భేద్యతరంబగు మాయలోపల్
 లీలగనుండు నిన్నునన ♦ లీలగ జ్ఞానుడు వేరుజేయువే
 యేల వివేక హీనునకు ♦ నెంచతరంబె రమా మనోహరా. 70
- ఉ. వేదతనంబుచేత పసి ♦ బిడ్డలబాధను జూడలేక తా
 నీదరిజేరివేడ ధరి ♦ ణీసురుడైన కుచేల భక్తునిన్

- వేద యజూచి సంపదలు • వేద్యనోనంగవై మైత్రిచేతదా
 మూదరనమ్మరాడనిను • మోక్షమునిమ్మ రమా మనోహరా. 71
- ఉ. బాలురు లేని గేహమును • పండితమూధురి లేని కై తమున్
 శీలము లేని కాంతయును • శ్రీహరివేడని వాని జన్మమున్
 తాళము లేని గీతమును • తత్వమెరుంగని వాని జ్ఞానము
 కేలను రక్కసారి భువ • నేశ మురారి రమా మనోహరా. 72
- ఉ. కాయము నిత్యమంచు తమ • కన్నులు గానక పెక్కు లెన్నియో
 మాయలు నేర్చి పాపముల • మానససత్వేడు మూరచిత్తుల
 వేయము నీదు చక్రమున • ప్రేమనినున్ స్మరియించు భక్తుల
 బాయగ బోకుమంచు నిను • ప్రార్థనజేతు రమా మనోహరా. 73
- ఉ. అరయులొకమందు జను • లందరు దారినిగాననిట్టి సం
 సారపముద్రమందుబడి • నన్నుతిసేయుగలేక నిన్ను వ్యా
 పారములందుగే బవలు • భక్తినిజాపుచునున్న మృత్యువు
 బారికిజక్కినంతనిను • ప్రారసజేసిన మోక్షమబ్బిదే

వారిరుహాక్ష చక్రధర పామనమూర్తి రమామనోహరా.
 చ. సగలునవి త్తమందు పరః ధామలప్తే నిసియందు మోహమున్
 దగిలి మదాంధులై యముని ధండన పాల్పడుచుందుగాదెనిన్
 మిగుల స్మరింపజాలకను మేదినిగల్గిన మాధులైరున్
 నగధరశౌరి మాధవ జ నార్తనమూర్తి రమా మనోహరా. 75
 చ. పరులకు జిక్కకుండగను పక్షిభుజంబుననెక్కి యుండినన్
 దరికిని జేరవత్తురని డారుణ వర్షమునందు బండినన్
 గురుతరమాయ నడ్డముగ గొల్పియు నీపెట్టు దాగియుండినన్
 చొరవగు భక్తులెందులకు సుంతయు జంకక నీదుపెంబడిన్
 పరుగిడివచ్చి డాయుదుగు బాయగునిన్ను రమా మనోహరా. 76
 చ. నిరతము నీదు పాదముల నెమ్మదిసమ్మి భజించుచుండునన్
 పరుడనటంచు నెంచకుము భక్తుడ నేనొకవేళ మూఢతన్
 దురితములుందు నూటికిని తొంబదితొమ్మిది జేసియుండినన్
 కరుణ క్షమింపుమయ్యనను కాంచనచేల రమా మనోహరా. 77

- ఉ: రావణవైరి భక్తజనఁ రక్షకశౌరి మురారి శ్రీహరి
పూవిలుకాని తంద్రిరఘుఁ భూపపవిత్రఁ విశాలనేత్ర ధా
త్రీభరనల్కృపాకర సుఁ ధీర పరాత్పర సోమసుందరా
శ్రీవరశత్రునాశకరఁ శ్రీసిరిధీర రమా మనోహరా. 78
- ఉ. పుట్టుటగొట్టుటల్లకలఁ భూతములందున గల్గియుండగా
కట్టధనంబుకాసపడిఁ తానిపనుల్గజేసి కాలుడుక్త
బైటెడి బాధలొందుదురుఁ వీరినిజేయరు నీదుచింతనం
బొట్టిడి న్నృప్సమందయినఁ నోషికతోడ రమా మనోహరా. 79
- ఉ. నీదగురామమెల్లపుడుఁ విశ్వలభ క్తిస్సరించు వారి దా
మూడర ప్రేమజూచి వడిఁ మోక్షమొసంగెడు కర్తవంచు నీ
వేదయజ్ఞాతువులను నినుఁ వేడుచునుంటిని సర్వకాలమున్
నీదరిజేర్చి మోక్షమిడుఁ నీరజనేత్ర రమామనోహరా. 80
- ఉ. జూలినిజంపి నాదయినఁ బాదనువోవగ జేయుదుంచు నా
వాలి నహోదరుండునగుఁ వానరముఖ్యుడు సూర్యసూతితా

గోలను బెట్టవేగమొక • కోలనుగూల్చిపె నాలి, భక్తునిన్
జాలినిగావలేదె వన • ఇక్షుకృపాళు రమామనోహరా. 81

ఉ. వామనమూర్తిగాడుకడు • పై రిమురారి సుమాయటంచు తా
నామెయిజెప్పగా వినక • యాబలిదానమొసంగు వేళలన్
కోమలిధారవోయునెడ • కూళతనంబున శుక్రడడమున్ •
తామసమతాని రాగనొక • దర్శనునాతని కన్నులొట్టగా
ధీమతిజేసినట్టి వసు • దేశ మురారి రమామనోహరా. 82

ఉ. పాండవపక్షపాతినిను • పార్థునిజేసిన గావరావు నీ
యండను జేరుభక్తులను • నాదరణంబున జూడకున్నచో
నండజవాహనాయెవరు • నా రినిభావుడు నీవునక్క • జే
రుండగబోరు దైవములు • యోచనజేయు రమామనోహరా. 83

ఉ. శ్రీరఘురామ దుష్టజన • శిక్షకమాధవ పద్మసాధ బృ
దారకపక్షపాతి ఘన • తాటకమర్దన రాక్షసాంతకా

కాఁగఁగోత్వము రి హరి • కాంచనచేలసుభక్త రక్షణా
భూరమణీమనోహరుడ • భోగిశయాన రమామనోహరా. 84

ఉ. పామరుడైన గాని ఘన • పండితుడైననుగాని మిక్కిలిన్
ధీమత్యుగ్ధము న్నలుపు • తెంపరిగానీ మరెవ్వరైన నీ
నామముదల్చుబోకరవి • నందను దూతల జూచి నంతనే
రామనియేడ్యవీడుమరె • రాఘవశౌరిరమామనోహరా. 85

ఉ. ఓపరమాత్య రక్కసుల • నుక్కడగించి యించినావో యా
గోపముబూనిచి తమున • కుత్సితబుద్ధులు గల్గువారలన్
బాపపు వృత్తిచే సుజన • పంక్తిని బాధల పెట్టుదుష్టులన్
బాపుముపారిజాతధర • పాలకశౌరి రమామనోహరా.

ఉ. సంతతిగల్గుకుటకు • సంపదయుండదు సంపదున్నచో
సంతతి సున్నయకానుమరి • సంతతి సంపదగల్గ సౌఖ్యమా
వలతయునుండబోదు భువి • సౌఖ్యముగల్గిన నీదుచింతనం
జెంతయు నుండబోదు మరి • దేలనునవి రమామనోహరా. 87

- ఉ. రామునినామమే మనల • రక్షణజేయునటంచు నెంచి నీ
 నామమె మాననంబునను • నమ్మి నదా నినుగొల్పు భ క్తులన్
 ప్రేమముమీరజూచి తప • బిడ్డలభాతినిగావు మాపరం
 భాముడ యా రరక్షక గ • దాధరశౌరి రమా మనోహరా
 చ. ఘనమగు తాటక్రిస్తునుమ • గాగలదైవము వీవెయంచు తా.
 మనముననెంచి జంపుమని • మానియొకప్పుడువేడ సత్వరన్
 గనుగొని నీదు బాణమున • కంఠముద్రుంచవె బాహుశక్తిలో
 వనరుహనేత్రదైత్యకుల • పైరి మురారి రమా మనోహరా. 98
 చ. మడుగున నొక్కపన్నగము • మర్మలనెల్లర మ్రుంగుచుండగన్
 గడగడలాడి నీదరిని • గావుమటంచును మొర్రపెట్టినన్
 వడిజని దుష్టనర్పమును • బాలుడవయ్యను ద్రొక్కిగర్వమున్
 గడపితిగాదె చక్రధర • కేశవశౌరి రమా మనోహరా. 99
 చ. ధనమునకానజెంది కడు • దారణశృత్యములెల్ల నల్పివే
 జనియును కూటనాత్యముల • జంకజెప్పచు వి త్తమార్దవ

ఘనమని జేయువారయిన • గాతువుని స్మరియించినంతనే
వనగుహనేత్రలోకులకు • పైరి మురారి రమా మనోహరా. 91

చ, జలకములాడగా మనము • సంతసమందియు సత్సరంబునన్
ఖాలకునజేరి గోపికలు • కోకలవీడియు క్షీడపల్ప నా

పాలతులవస్త్రము ల్లానుచు • పొన్నని కుంజము పైన నుండనిన్
దలచిన ప్రేమనిచ్చితివి • తండ్రిమురారి రమామనోహరా. 92

చ. కనుగొననఃత్తపోధనుల • కన్న కుచేలునకన్న భక్తులౌ
ననకసందనాది ఋషి • సత్తములెల్లరికన్న నిత్యమున్
మనమున పూజసల్పు పవ • మానజుకన్న త్వదీయమేనమా
యనుగనశక్తి జాలునె ద • యాకరశౌరి రమామనోహరా. 93

చ. నినుస్మరియింపగా మనము • నిశ్చలమందుట పూర్వజన్మలో
నొసరిచినట్టి పుణ్యమన • నొప్పునుగా నెటులైన దుష్టులౌ
మనుజులజేరి నిన్ను తఱు • మానసమందు దలంపవేడినన్
వినరుగ నదియౌ వృధయె • విష్ణుమురారి రమామనోహరా. 94

- చ. హరిచరిత్రబునందు నిను • మంతయు బుద్ధినిలేక ఘోరమా
దురితములెల్ల సల్పి యమ • దూతల బారికి జిక్కినంతనే
మరణముజెంది యచ్చటను • మానసమందున నిన్ను మిక్కిలిన్
స్మరణను జేయఁజేయని • చాలదలంఁత్ర రమామనోహరా. 95
- చ. అరచుగలోక మందు జను • లందరు నీడు మహాత్యమంత తా
మెరిగితి మంచునేర్వకయె • నేవిధిన్ నైనను నిన్ స్మరించెడున్
నరులనుజూచి వ్యర్థముగ • సవ్యవచ నెప్పుడు వారితోడ మే
సరికము లాడుచుండు కరు • ణాకరశౌరి రమామనోహరా. 96
- ఉ. జీవులనేనె సృష్టి నిల • జేతునటంచును ధాతగర్వియై
తాపడి నీమహాత్యమును • దార్ద్రమునున్ దెలియంగ లేక నీ
గోవులదాయగా నెరిగి • గోవులుబాలకులెల్ల నీవెయై
శ్రీవరబ్రహ్మ గర్వమును • జెండగ లేదె రమామనోహరా. 97
- చ. జగములకెల్ల వేల్పువని • చాలగనమ్మయు నిన్నుభక్తిచే
పగలును రాత్రి చిత్తమెడ • బాయని మేనులొక్కొక్క చీర్పగా

మగటిమిజూపి రక్కసుల ! మారణ హోమము జేసివట్టియో
ఖగపతి వాహనాకరుణ ! గావుము నన్ను రమామనోహరా. 98

ఉ. ఘోర యిదేమి మోస మహా ! హాయికయేమనవచ్చు భక్త సం
సారములెల్ల బీదవయి ! సారములేక కృశించుచుండ నీ
పీరును దల్వకెంతయు ను ! పేక్షను జేసెడివారి కెక్కుడు
శౌరవ మొప్పుగా ధనము ! కల్లగ జేతువు న్యాయమావడి
కూరిమిజూపి భక్తులకు ! కోరికలీయు రమామనోహరా. 99

ఉ. వందనమూడి దేవసుర ! వందిత పావననామరామ యా
నంద సురూపభానుకుల ! నందనయాశ్రితకల్ప భూజమా
సుందరమోము సోముడవ ! సుందరజాత హృదాబ్జవాసి నా
డెందమునందు నిల్చెద హా ! రీ గరిజేర్పు రమామనోహరా. 100

ఉ. ఎవ్వనిపాదసేవకయి ! నెల్లరు చింతన జేయుచుందురో
యెవ్వని నామకీరణము ! నెంతయు జేయగముక్తి గల్గునో
యెవ్వని సత్కథల్ వివర ! నీప్సితముల్ నెరవేరుచుండునో
యెవ్వను ధేనుడివెగడ ! యార్తశరణ్య రమామనోహరా. 101

చ. తమపు లశాశ్వతంబులగు ధారుణియందున మంచి చెడ్డలే
ఘనమగు పేరుడెచ్చునను కామ్యముచేతను నిట్టికబ్బమున
పనిగొనివ్రాసినాడనయ భక్తియు ముక్తియు గల్గునంచునే
నమకొనిశౌరి మాధవద యాకరమూర్తి రమామనోహరా. 102.

క. నీడగుభక్తజాలముల నేకదుబ్బాములపెట్టుడంచు నీ
మీదను లోతులెల్లరను మేడినినిండను మోపునటులన్
నాదరిజూప నోర్వగల నాకడుమాగుడ శక్తిహీనుడన్
నీడయజూపిగావు మవ నిన్ నిరతంబు రమామనోహరా. 103

ఉ. శ్రీరమణీ మనోహరుని చిత్తమునందున సమ్మనారికే
దూరముబోవు నాపదలు దుష్టులు భీతినిజెందు చుందురా
మారుతిపాగుడున్నయడు మామయజయించిన దైత్యబాలుడన్
వీరలు సాక్షిగాదె కన వేరికనేల రమామనోహరా. 104

చ. శతకము నవిధంబునను శాస్త్ర విరుద్ధము గాకయుండనే
నితరుల సాయముంగనక నేవిధి జెప్పదు నిట్టికేతనా

- కణిభరమంచు మానసము | నందున నెంచియు నీదుభ క్తిచే
 ట్టినిట్లుగూర్చియుంటి సుర | నేవితపాద రమామనోహరా. 105
- చ. మనమున నీదు చింతనము | మానిపదంపడిరే బవల్లు పె
 చము గడించుటల్కహిని | దారసుతాదుల సౌఖ్యమొందుటల్
 పనులని యెంచి నంత్యమున | బాధలజెందుచు నారకంబునన్
 వసరుహనేళి చింతిని | వచ్చునె ముక్తి రమామనోహరా. 10
- ఉ. శ్రీయుతమై జెలంగుపొడి | చేటుకులోడ్చవు నారశింహమున్
 శ్రీయమెలర్చనారసమ | జేకొనిగాంచెను నొక్కపుత్రు నా
 గాయణరావు నాభుని | రాజులుపాడ జదుండభ క్తిచే
 నీయదివాసి యర్పణము | నిచ్చితిగావు రమామనోహరా. 107
- చ. నతతము భక్తితోడనిది | శ్రీమ పూరియెనర్చినాడ నీ
 శతకము నెవ్వరైన భువి | సంతనముప్ప పతించువారల్
 మదిదిర ముచ్చగా వినిన | మానవులు దురితాలి దూర్తులై
 యుతులిత సౌఖ్యములగ | సర్వణజేతు రమా మనోహరా. 108

13539